Agressie en geweld in de huisartsenpraktijk: een cross-sectioneel onderzoek naar de perceptie van geweld

Haio: DE JAGER Lennart , V.U.B.
Promotor: DEVROEY Dirk , V.U.B.
Praktijkopleider: Bouez Kathy , HUBLOUE Ives , VANDENPLAS Yvan

Context: In 2017 werd door de Vrije Universiteit Brussel, de Orde der Artsen en de Patrick Roelandt Anti-Agressie Groep een nationaal onderzoek gehouden onder Belgische artsen, welke gepubliceerd werd in de vorm van een masterproef. Uit de resultaten bleek dat 36,8% van de ondervraagde artsen de 12 maanden voorafgaand aan de enquête slachtoffer was geworden van agressie en geweld binnen de arts-patiëntrelatie. Opvallend was dat vrouwen en jonge artsen significant vaker aangaven met agressie en geweld te maken te hebben gehad. Een van de belangrijkste beperkingen van het nationaal onderzoek was echter de classificatie van agressie en geweld, die vatbaar was voor interpretatie en subjectiviteit.

Onderzoeksvraag: Dit onderzoek zal verder gaan op het nationaal onderzoek uit 2017 door volgende onderzoeksvragen te stellen: Als hoe ernstig beschouwen de Vlaamse huisartsen de verschillende vormen van agressie en geweld? Bestaat er een verschil tussen verschillende subgroepen en de perceptie die zij hebben van verschillende vormen van agressie? Welke preventieve maatregelen werden genomen en wat waren de redenen daartoe?

Methode: Het onderzoek werd uitgevoerd in de vorm van een cross-sectioneel onderzoek, waarbij gebruik gemaakt werd van een online aangeboden vragenlijst. Het onderzoek was grotendeels kwantitatief. Om deel te kunnen nemen moest men minstens een jaar werkzaam zijn als huisarts of huisarts in opleiding, werkzaam zijn in Vlaanderen of Brussel en kennis hebben van de Nederlandse taal.

Resultaten: Op het eind van dit onderzoek waren 92 volledige en correct ingevulde vragenlijsten ontvangen. Zwaar fysiek geweld, aanval met voorwerp, wapen en/of dier en verkrachting werden het vaakst als zeer ernstig beschouwd. Schelden en/of beledigen, verwijten en/of opzettelijk schuldgevoel bezorgen, dreigen met zelfmoord en/of automutilatie en seksuele opmerkingen werden het minst als zeer ernstig beschouwd. In een vergelijking op basis van geslacht en een vergelijking op basis van HAIO/huisarts werden hiervoor geen statistisch significante verschillen gevonden. Huisartsen namen de meeste preventieve maatregelen in de vorm van een secretariaat, gevolgd door camerabewaking en alarminstallaties, het gebruik maken van een wachtpost en een alarmknop op gsm of bureau.

Conclusie: Uit de resultaten bleek dat artsen vooral zware vormen van fysiek geweld (zoals bijten, schoppen, slaan en wurging) en seksuele agressie (met uitzondering van seksuele opmerkingen) als zeer ernstige vorm van agressie percipieerden. De verbale en psychische vormen van agressie werden hoewel nog steeds als ernstig, toch als minder ernstig beschouwd dan de non-verbale. Een significant verschil tussen de perceptie van agressie en geweld werd tussen de subgroepen niet gevonden. Wat de preventie van geweld betrof werden gelijkaardige resultaten gezien als in voorgaande onderzoeken.